

DCC-001-001553

B. A. (Sem. V) (CBCS) Examination

May/June - 2015

Economic : Paper - XII

(Dev. & Eco. of Env.-I)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001553

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) આંતરિક વિકલ્પના આધારે બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(૨) MCQ પ્રશ્નોના જવાબ ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના રહેશે.
(૩) દરેક પ્રશ્નના સ્પષ્ટ અને મુદ્દાસર જવાબ આપો.
(૪) જમણી બાજુના અંક જે તે પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ-૧

૧ MCQ :

૨૦

- (૧) આર્થિક વિકાસ અને આર્થિક વૃદ્ધિ વચ્ચેની સ્પષ્ટ ભેદરેખા દોરવાનું કાર્ય સૌ પ્રથમ કયા અર્થશાસ્ત્રીએ કર્યું હતું ?
(A) શ્રીમતી હિક્સ (B) બ્રાઈટ સિંહ
(C) પ્રો. બાલ્કવીન (D) પ્રો. શુમ્પીટર
- (૨) નીચેનામાંથી કયા દેશમાં સૌ પ્રથમ ઔદ્યોગિક ક્રાંતિની શરૂઆત થઈ ?
(A) અમેરિકા (B) ફ્રાન્સ
(C) જર્મની (D) ઈંગ્લેન્ડ
- (૩) આર્થિક વિકાસનો ખ્યાલ કેવો છે ?
(A) સંકુચિત (B) વ્યાપક
(C) મર્યાદિત (D) બિનવ્યાપક

- (૪) એડમ સ્મિથ દ્વારા ૧૭૭૬માં પ્રકાશિત કરવામાં આવેલ જગપ્રસિદ્ધ પુસ્તક કયું છે ?
- (A) પ્રિન્સિપલ ઓફ ઈકોનોમિક્સ
(B) વેલ્થ ઓફ નેશન્સ
(C) લાર્ઈફ ઓફ એડમ સ્મિથ
(D) એક પણ નહીં
- (૫) ડેવિડ રિકાર્ડોએ આર્થિક વિકાસને કેટલા તબક્કામાં વિભાજિત કરેલ છે ?
- (A) બે (B) પાંચ
(C) ચાર (D) ત્રણ
- (૬) પ્રો. માલ્થસના મતે આર્થિક વિકાસમાં સૌથી વધુ અવરોધક પરિબળ કયું છે ?
- (A) બેરોજગારી (B) ગરીબી
(C) નિરક્ષરતા (D) વસ્તીવૃદ્ધિ
- (૭) પ્રો. શુમ્પીટર કેવા પરિવર્તનને ખરા વિકાસ તરીકે ઓળખાવે છે ?
- (A) પરિમાણાત્મક (B) ગુણાત્મક
(C) સંખ્યાત્મક (D) ઉપરોક્ત તમામ
- (૮) પ્રો. કેઈન્સે રોજગારીના સિદ્ધાંતોમાં કઈ બાબતને વિશેષ મહત્વની ગણાવી છે ?
- (A) અસરકારક પુરવઠો (B) અસરકારક શ્રમશક્તિ
(C) અસરકારક ઉત્પાદકતા (D) અસરકારક માંગ
- (૯) સીમાંત વપરાશવૃત્તિ + સીમાંત બચતવૃત્તિ = _____.
- (A) ચાર (B) બે
(C) એક (D) ત્રણ
- (૧૦) સમગ્રલક્ષી અભિગમને “નૂતન અર્થશાસ્ત્ર” તરીકે પ્રચલિત અને લોકપ્રિય બનાવનાર અર્થશાસ્ત્રી _____.
- (A) પ્રો. ડેવિડ રિકાર્ડો (B) પ્રો. મોરિસ ડોબ
(C) પ્રો. કેઈન્સ (D) પ્રો. ગુન્નાર મિર્ડોલ
- (૧૧) પ્રો. રોસ્ટોવના મતે “ઉચ્ચ વપરાશના ધોરણનો તબક્કો” કેટલામો તબક્કો છે ?
- (A) બીજો (B) ચોથો
(C) ત્રીજો (D) અંતિમ

- (૧૨) આયોજન એટલે અમુક ચોક્કસ જાહેર સત્તા દ્વારા વિચારપૂર્વક અને હેતુપૂર્વક આર્થિક અગ્રતા ક્રમોની પસંદગી - આ વ્યાખ્યા કયા અર્થશાસ્ત્રીએ આપેલ છે ?
- (A) પ્રો. લેવિસ (B) પ્રો. ડાલ્ટન
(C) શ્રીમતી બાર્બરાવુટન (D) લાયોનલ રોબિન્સ
- (૧૩) પ્રત્યક્ષ આયોજન એ કયા આયોજનનું બીજું નામ છે ?
- (A) પ્રાદેશિક આયોજનનું (B) રાજ્ય કક્ષાના આયોજનનું
(C) કેન્દ્રિય આયોજનનું (D) મલ્ટીલેવલ આયોજનનું
- (૧૪) જમીન અને મૂડી એ બંને ઉત્પાદનનાં કેવા સાધનો છે ?
- (A) માનવસર્જિત (B) નિર્જીવ
(C) સજીવ (D) કુદરત સર્જન
- (૧૫) વસ્તી સંક્રમણના કયા તબક્કામાં “વસ્તીવિસ્ફોટ”ની પરિસ્થિતિ જોવા મળે છે ?
- (A) પ્રથમ (B) બીજા
(C) ત્રીજા (D) પાંચમા
- (૧૬) ઉત્પાદનનું સૌથી અછતવાળું સાધન કયું છે ?
- (A) શ્રમિક (B) ઉદ્યોગ સાહસિકતા
(C) મૂડી (D) યંત્રો
- (૧૭) ઈન્દ્રધનુષ ક્રાંતિમાં નીચેનામાંથી કઈ ક્રાંતિનો સમાવેશ થાય છે ?
- (A) શ્વેતક્રાંતિ (B) નીલીક્રાંતિ
(C) હરિયાણી ક્રાંતિ (D) ઉપરોક્ત તમામ
- (૧૮) માનવ વિકાસ સાધવાનું નીચેનામાંથી કયા કારણસર જરૂરી બની રહે છે ?
- (A) સામાજિક સ્થિરતા માટે
(B) આર્થિક વિકાસનું સાધન છે તે માટે
(C) કુટુંબનું કદ ઘટાડવામાં મદદરૂપ બને છે
(D) ઉપરોક્ત તમામ
- (૧૯) ભારતમાં નીચેનામાંથી કયા આર્થિકક્ષેત્રનું વળતર પ્રમાણમાં ઓછું મળે છે ?
- (A) જાહેરક્ષેત્ર (B) ખાનગીક્ષેત્ર
(C) સંયુક્તક્ષેત્ર (D) એક પણ નહીં
- (૨૦) નીચેનામાંથી કયા ક્ષેત્ર દ્વારા બચતો પ્રાપ્ત થાય છે ?
- (A) કુટુંબ ક્ષેત્ર (B) ખાનગી ક્ષેત્ર
(C) જાહેરક્ષેત્ર (D) ઉપરોક્ત તમામ

વિભાગ-૨

- ૨ આર્થિક વિકાસ અને આર્થિક વૃદ્ધિની તુલના કરો. ૧૦
- અથવા**
- ૨ એડમ સ્મિથનો આર્થિક વિકાસનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૦
- ૩ પ્રો. રોસ્ટોવના આર્થિક વિકાસના કોઈ પણ બે તબક્કાની સમજૂતી આપો. ૧૦
- અથવા**
- ૩ પ્રો. શુમ્પીટરનો આર્થિક વિકાસનો સિદ્ધાંત સમજાવો. ૧૦
- ૪ (અ) ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે એક) ૮
- (૧) આયોજનના પ્રકારો
- (૨) માનવ મૂડીસર્જનનું મહત્વ.
- (બ) ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે એક) ૮
- (૧) વસ્તી સંક્રમણનો સિદ્ધાંત
- (૨) ભયત પર અસર કરતાં પરિબળો.
- ૫ ટૂંકા ઉત્તર આપો : (કોઈ પણ બે) ૧૪
- (૧) આર્થિક વિકાસના ચાર નિર્દેશકો જણાવો.
- (૨) શુમ્પીટરનો નવપ્રવર્તનનો ખ્યાલ સમજાવો.
- (૩) પ્રોજેક્ટ પ્લાનીંગ એટલે શું ?
- (૪) માનવ વિકાસના ઘટકો કયા છે ?

ENGLISH VERSION

- Instructions :
- (1) Answer all the questions on the basis of internal option.
 - (2) M.C.Q. question should be answered in the main answer book.
 - (3) Give to the point and clear answer of each question.
 - (4) Right side figures show the total marks of the question.

SECTION - I

- 1 M.C.Q. 20
- (1) Which economist drew clear difference line between economic development and economic growth ?
(A) Prof. Hicks (B) Prof. Brightsinh
(C) Baldwin (D) Prof. Schumpeter
 - (2) Where did the industrial revolution take place in first ?
(A) America (B) France
(C) Germany (D) England
 - (3) Which is the type of the concept of economic development ?
(A) Narrow (B) Broad
(C) Limited (D) Not broad
 - (4) Which is the famous book published by Adam Smith in 1776 ?
(A) Principles of Economics (B) Wealth of nations
(C) Life of Adam Smith (D) None of these
 - (5) In how many stages of economic development is classified by David Ricardo ?
(A) Two (B) Five
(C) Four (D) Three

- (6) According to Prof. Malthus which is the most obstructive factor of economic development ?
- (A) Unemployment (B) Poverty
(C) Illiteracy (D) Growth of population
- (7) According to Prof. Schumpeter which changes are known as real development ?
- (A) Quantitative (B) Qualitative
(C) Numbers (D) Above all
- (8) Which matter is considered most important in the theory of employment by Prof. Keynes ?
- (A) Aggregate supply (B) Aggregate labour power
(C) Aggregate productivity (D) Aggregate demand
- (9) Marginal propensity to consume + marginal propensity to saving = _____.
- (A) Four (B) Two
(C) One (D) Three
- (10) Who is well known economist for making famous Nutan Economics as Macro level ?
- (A) Prof. David Ricardo (B) Prof. Moris Doub
(C) Prof. Keynes (D) Prof. Gunnier Mirdal
- (11) According to Prof. Rostow “How much is stage age of high mass consumption ?
- (A) 2nd stage (B) 4th stage
(C) 3rd stage (D) Last stage
- (12) Planning may be defined as the conscious and deliberate choice of economic priorities by some public authority- definition given by which economist ?
- (A) Prof. Levis (B) Prof. Dalton
(C) Mrs. Babra Wooton (D) Lionel Robbins

- (13) What is the other name of Direct Planning ?
- (A) Regional Planning (B) State Level Planning
(C) Central Planning (D) Multi-Level Planning
- (14) Land and capital are which type of resources of production ?
- (A) Man-made (B) Unanimate
(C) Animate (D) Nature created
- (15) In which stage of demographic transition situation of “Population explosion” is found ?
- (A) 1st stage (B) 2nd stage
(C) 4th stage (D) 5th stage
- (16) Which is major scarce resources of production ?
- (A) Labour (B) Entrepreneur
(C) Capital (D) Machinery
- (17) Following which revolution are included in rainbow revolution ?
- (A) White revolution (B) Blue revolution
(C) Green revolution (D) Above all
- (18) How does to need for human development mentioned following reasons ?
- (A) For social stability
(B) For economic development resource
(C) To decrease the size of family
(D) Above all
- (19) Of the following which economic sector gets less returns in India _____ ?
- (A) Public sector (B) Private sector
(C) Joint sector (D) None of these
- (20) In which sector saving received from the following ?
- (A) Family sector (B) Private sector
(C) Public sector (D) Above all

SECTION - II

- 2 Compare economic development and economic growth. 10
- OR
- 2 Explain the theory of economic development of Adam Smith. 10
- 3 Describe the stages of economic developments (any two) of Prof. Rostow. 10
- OR
- 3 Discuss the theory of economic development of Prof. Schumpeter. 10
- 4 (a) Write short note : (any one) 8
- (1) Types of planning
- (2) Importance of Human Development Resource.
- (b) Write short note : (any one) 8
- (1) Theory of demographic transition
- (2) Factors affecting on savings.
- 5 Write short answers : (any two) 14
- (1) State the four indicators of economic development
- (2) Explain concept of innovation of Prof.Schumpeter
- (3) What is project planning ?
- (4) Which are the components of Human Development ?